

S. F. — A galiciái petroleum-termeléshez W. Windakiewicz a következő adatokat teszi közzé: eddigelé a petroleumra való mélyebb furatások Galicziában majdnem általában nem igen jót sikerültek, és pedig jóformán mindentűtt azon egyszerű oknál fogva, mivel a tetemes mennyiségű viz a petroleum kiválását akadályozta. Ennek elhárítására Bobrkán amerikai mód szerint iparkodtak a vizet egymásra csavart vascsövek segítségével eltávolítani. Az első, ily módon lecsapolt fúrlyuk, mely a múlt év mártius havában 320 lábnyira volt kicsövezve, a midőn is a fúrlyukban viz többé nem mutatkozott, 590 lábnyi mélységben petroleumra jött s a múlt év május havától belőle rendszeren minden harmadik napon teljesen vízmentes petroleum szivattyúztatik ki, körülbelől 25 mázsánként. Egy második fúrlyukban ettől nem igen nagy távolságnyra ugyanily módon vagy 204 lábnyira hatoltak le, s ha majd ebben a petroleumot elérik, az előbbiben még tovább fognak lehatolni, mivel legmélyebb pontja még mindig 5 hüvelyk átmérővel bir, s így a legjobb való lehatolás nem lehetetlen, sőt még jobb eredményre enged következtetést vonhatni. (Oest. Ztschr. 22. 350.)

TÁRSULATI ÜGYEK.

Közgyűlés 1875. évi január hó 27-én.

I. Elnöki jelentés a magyarhoni földtani társulat 1874-dik évi működéséről.

Tisztelt közgyűlés!

A tisztelt közgyűlést szívélyesen üdvözölve, az 1874-ik év azon eseményeit fogom rövid vonásokban a t. közgyűléssel megismertetni, melyek társulatunk szellemi vagy anyagi oldalát közvetlenül érintve, társulatunk bel vagy küléletére befolyással bírtak.

A társulat irodalmi működését — különösen a társulati közlőnyt — illetőleg a titkári jelentésben ez ügyis tüzetesebben

lévén megismertetve, itt néhány szóval e tárgyra nézve csupán azt jegyzem meg, hogy a társulat már az 1873-ik évben határozta el Pošepny Ferenc bányageolog úr Rézbánya vidékére vonatkozó munkájának kiadását s annak a társulati tagok közötti kiosztását, mely határozat a lefolyt évben, — bár tetemes anyagi áldozatokkal — foganatosítva is lett s így az említett munka a társulati közlöny 1874-iki évfolyamának mellékletekép kinyomattatván, a társulat tagjai között ki is osztatott. Gondoskodott a társulat választmánya egyuttal arról is, hogy ezen, a társulat által kiadott munka a külföld előtt se maradjon ismeretlen s a munka után netán érdeklődők ott is lehetőleg könnyen kézhez kaphassák. — Ezenkívül, mint a tisztelt közgyűlésnek erről tudomása van, a társulat tagjai még a m. kir. Földtani intézet kiadványaiból is kaptak két nagybecsű s érdekes munkát, mely jótéteményt a nagymélt. m. kir. földmívelés- ipar- és kereskedelemügyi ministerium kegyessége útján élvez a társulat, minek folytán a nevezett nagymélt. ministeriumnak a t. közgyűlés által jegyzőkönyvileg kérek köszönetet szavazni.

El nem mulaszthatom felemlíteni azt sem, miszerint a társulati választmánynak az ország különböző közlekedési vonalainak igazgatóságaihoz beadott kérelmére a társulat azon kedvezményben részesült, hogy:

- a magyar keleti,
- a magyar éjszak-keleti,
- az első magyar-gácsországi,
- a kir. szab. kassa-oderbergi,
- az első erdélyi,
- a magyar nyugati,
- a magyar kir. állami,
- a vágvölgyi,
- a cs. kir. szab. osztrák,
- a kir. szab. pécs-barsci és
- az alföld-fiumei vasut

tek. igazgatósága megengedte, miszerint társulatunk egyes, felvételekre kiküldendő tagjai számára, esetről esetre, egyes utazásokra érvényes, névre szóló, közvetlenül a társulat elnöke

által ellenjegyzett kérelemre` ingyen-utazási jegyeket fog kiállítani, a cs. kir. szabll dunagőzhajózási társulat pedig összes közlekedési vonalaira állandó ingyen évjegyet bocsátott a társulat rendelkezésére, s csupán a cs. kir. déli és a kir. szab. tiszavidéki vasut utasította vissza a társulat választmányának fentebbi kérelmét; és így kötelességemnek tartom fölkérni a t. közgyűlést, hogy a nevezett közlekedési-vonalok tek. igazgatóságainak bár annak idején külön-külön köszönő levél lett már mindegyiknek küldve,-említett kedvezményeikért a t. közgyűlés szintén szavazzon jegyzőkönyvileg köszönetet.

Kérelmet intézett továbbá a társulat a nagymélt. vallás-és közoktatásügyi m. kir. ministeriumhoz is, melyhen a Földtani Közlöny I. II. és III-ik évfolyama egyes példányainak az ország középtanodáinak könyvtárai számára való beszerzését illetőleg megvételeét ajánlja, minek azon eredménye volt, hogy a nevezett nagymélt. ministerium utasította az ország különböző középtanodáinak igazgatóságait e munkáknak könyvtáraik számára való beszerzésére, mi részben máris megtörtént.

Igen fontos s társulatunk mult évi működésére nézve mindenesetre igen kiváló emlékű a Mármarosban tartott vándorgyűlés, melynek megtartására a társulat már a mult évi közgyűlésen határozta el magát s melyet mindenesetre igen sikerültnek lehet mondani, akár az ezeken résztvett társulati tagok számát, akár pedig azon tapasztalatokat vesszük is tekintetbe, melyek megszerzésére a kirándulásban részt vett tagoknak oly kitűnő alkalom nyílt. Hogy e kirándulásokban, a társulat tagjai minél könnyebben részt vehessenek kérvény intéztetett az ország különböző közlekedési vonalainak igazgatóságaihoz árleengedés szempontjából, minek kivétel nélkül az ország minden közlekedési vonalára nézve hely adatván, el nem mulaszthaton a t. közgyűlést ismételten felkérni, hogy e közlekedési vonalak tek. igazgatóságainak e kedvezmény megadásaért a t. közgyűlés jegyzőkönyvileg szavazzon köszönetet. Azonban szerepeltek ezeken kívül még más fontos tényezők is, melyek e kirándulások sikerét nem kevésbé mozditották elő; ezek között első sorban fel kell itt emlitenem Visk városának t. előljáróságát és általában egész közön-

ségét, mely valóban ritka, magyar vendégszeretettel fogadta társulatunk kirándult tagjait, azokról minden tekintetben, gondoskodott s őket egyszersmind igen érdekes kirándulásokban is részesítette; föl kell továbbá említenem a mármarosi bányagazgatóság főnökét, társulatunk tagját, Prugberger József úr ő méltóságát, a ki az igazgatósága alatt álló többi tisztviselővel együttesen mindent elkövetett, hogy a kirándulás — az adott körülmények szerint — ne csak kényelmesen vitessék ke resztül, de lehetőleg tanulmányos és tapasztalatteljes is legyen s általában nem mulasztott el semmit, nem kimélt semmi fáradságot és áldozatot, hogy a sokszor említett kirándulásokat az ezeken résztvevőknek lehetőleg elfeledhetlenné tegye; hasonló cél felé törekedtek még sokan mások is, kik közül különösen ki kell még emelnem Mármaros megye tek a lispán-ját és szolgabíráit, a dragomerfalvi, konyhai, jódi stb. földbirtokos urakat, a bocskói szódagyár igazgatóságát s hivatalnokait stb. minek következtében azt hiszem a t. közgyűlés örömmel karolandja fel azon indítványomat, hogy mindezen említetteknek ezennel jegyzőkönyvileg kifejezett köszönetet szavazni sziveskedjék.

Az imént vázolt vándorgyűlés folytán társulatunk a befolyt évben nem csak Budapesten, hanem vidéken is tartott szakgyűléseket, melyeken általános érdekű, hazai viszonyainkra vonatkozó geológiai és ásványtani ismertetések olvastattak fel, melyek tartalmáról a társulati közlöny mindenkor kellőleg tudósította az ezen gyűléseken részt nem vett tagtársakat is. A gyűlések látogatása általában véve nagyon kielégítő volt s több esetben nemcsak a társulat tagjai, hanem nagyobb számú vendég is vett bennök részt. E gyűlések, mint a megelőzőtt években is, kivétel nélkül a m. tud. akadémia palotájában tartattak s így kötelességemnek tartom a t. közgyűlést felkérni, miszerint a m. tud. akademiának ezen megújított jóságáért ez alkalommal is jegyzőkönyvileg fejezze ki köszönetét.

A mi a társulati tagok létszámát illeti, az, mint a titkári jelentésből kivehető, lényeges különbséget a tavalyihoz

képeket nem igen mutat, nem azért mintha a társulatba új tagok be nem léptek volna, hanem mivel a meghalt, kilépett s az alapszabályok megfelelő §-a értelmében kitörült tagok száma is meglehetősen nagy. — A társulat múlt évi halottjai között van annak élethossziglani tiszteletbeli elnöke: *Kubinyi Ferenc* úr is, kinek a társulat keletkezése körül oly érdemei vannak, melyek őt a társulatnak további munkálkodásában is elfeledhetlenné teszik s ki mint a társulatnak az évek hosszú során át volt elnöke annak ügyeit kiváló pontosság-, ügybuzgalom- és előszeretettel vezette s általában nem szünt meg oda hatni, hogy a társulatot lehetőleg fölvirágoztassa; ugyancsak a társulatnak múlt évi halottjai között van *Ballus Zsigmond* úr is, ki mint a társulat választmányi tagja, tevékeny részt vett a társulatnak a választmány által vezetett ügyeinek rendezésében s kiben a társulat hasonlóan legtevékenyebb tagjainak egyikét veszté el. Kérem ezeknél fogva a t. közgyűlést, méltóztassék e veszteségek s általában a társulatnak halottjai fölötti őszinte sajnálatát jegyzőkönyvileg is kifejeztetni.

Ballus Zsigmond ur halála folytán a választmányi tagok alapszabály szerinti száma csökkenvén, a választmány kiegészítése a t. közgyűlés feladata leend.

A társulat közlönyére, mint a múlt években is, a m. kir. bányagazgatóságok, a bányá- és kohóhivatalok ez évben szintén előfizetek. A csereviszony is változatlanul fennmaradt társulatunk és a már a múlt évben megismertetett egyesület¹ és társulatok között, ez által könyvtárunk számos, részben igen becses művel szaporodott, miről tüzetesebben a könyvtár állásáról szóló jelentésben lesz említés téve.

A mi a pénztár állását illeti, arról kellő felvilágosítást a pénztárvizsgáló bizottság jelentése fog a t. közgyűlésnek adni.

Végre még különösen egy tárgyra vonatkozólag vagyok bátor a t. közgyűlésnek néhány szóval említést tenni. Ugyanis a múlt évben tartott társulati közgyűlésen dr. Szabó József alelnök úr azon indítványa, hogy, miután a társulat külön helyiségekkel nem rendelkezik, a választmány bizassék meg

a közgyűlés által, hogy gondoskodjék arról, miszerint a könyvtár lehetőleg könnyen hozzáférhető helyen, valamely más könyvtárban helyeztessék el, a közgyűlés által elfogadtatván, a bizottmány felhatalmaztatott, hogy ez ügyben a kellő lépéseket megtegye; e tekintetben jelenthetem, miszerint a bizottmány a megbízásnak megfelelt s a társulat könyvtára véleménye szerint a társulattal úgyis oly szoros viszonyban álló m. kir. földtani intézet könyvtárában legcélszerűbben helyeztetnék el, azon kikötéssel természetesen, hogy e könyvekkel, mint sajátjával a társulat bármikor rendelkezhetik; mire nézve a nevezett intézet t. igazgatójának szíves beleegyezését megnyerni már is szerencsénk volt.

Budapest 1875. jan. 27-én.

Reitz Frigyes
társ. elnök.

2. TITKÁRI JELENTÉS

a magyarhoni földtani társulat 1874-ik évi működéséről.

Tisztelt közgyűlés!

A társulatnak különösen irodalmi működése az, melynek rövid vázolásával a t. közgyűlés figyelmét bátorokodom rövid időre igénybe venni, kiterjeszkedve egyúttal néhány szóval a társulati tagok létszámának kimutatására s azon változásokra s netáni fontosabb mozzanatok fölemlítésére, melyek mult évi társulati életünkben fölmerültek.

Társulatunk a lefolyt évben — az előre megállapított sorrend szerint — összesen tizenkét felolvasó-, vagyis szakgyűlést tartott, még pedig 9-et, t. i. jan. 14-én, febr. 11-én, márt. 4-én, márt. 18-án, apr. 8-án, apr. 29-én, jun. 10-én, nov. 25-én és dec. 16-án Budapesten, mindenkör a m. tud. academia palotájának társulatunk rendes üléstermében, 3-at pedig vidéken, nevezetesen aug. 5-én és aug. 11-én Mármaros-Szigeten és aug. 9-én a Suliguli-forrásnál. E gyűléseken 19 tagtárs, részben folytatólagosan is összesen 26 fölolvasást